

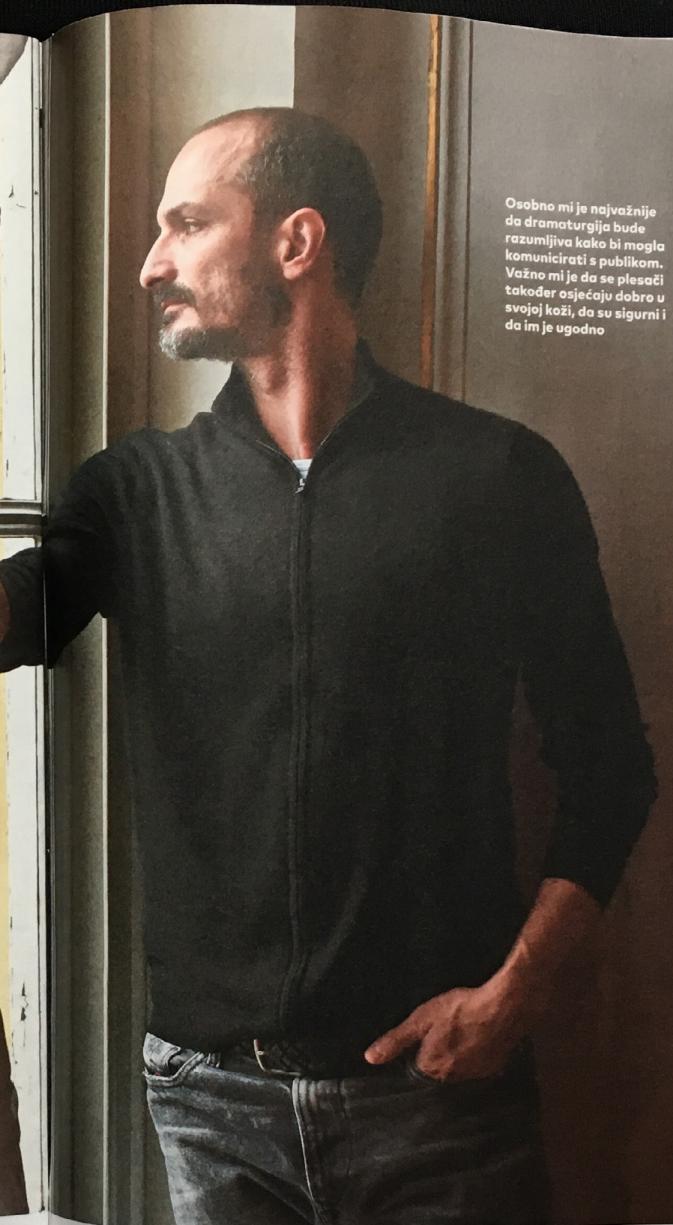
Kultura

JIŘÍ BUBENÍČEK

Slavni češki plesač i koreograf prvi je put u Hrvatskoj postavio predstavu. Školovao se na Konzervatoriju u Pragu, plesao je u njemačkim baletnim grupama, a njegova djela danas izvode ugledne baletne kuće u New Yorku, Zürichu, Hamburgu, Dresdenu i u Kini

Uvijek pokušavam uspostaviti dva jezika - za "elitu" klasiku, za običnije gledateljstvo "suvremeno"

KOREOGRAF
I REDATELJ
BALETA
"METROPOLIS"

RAZGOVARAO SRĐAN SANDIĆ

Baleet "Metropolis" nadahnut je antologijskim znanstvenofantastičnim romanom Thee von Harbou, inače i koscenaristice filmskog remek-djela svog supruga Fritz Langa. Radnja baleta smještena je u futurističkoj urbanoj distopiji grada Metropolis te slijedi Frederu, bogata sina gradskoga vladara, i siromašnu radnicu Mariju. To je priča o modelu

kapitalističkoga društva, o siromašnima i bogatima, o radničkoj klasi koja radi duboko pod gradom kako bi povlaštena bogata klasa mogla raskošno živjeti. Film koji je premijerno prikazan 1927. godine. Radnja je smještena u fiktivni velegrad 2026. godine, u kojem bogata elita na čelu s industrijačem Johom Federsenom živi u luksuznim neoboderima, a radnička klasa robuje duboko u utrobi grada, skriveni od očiju onih koji njima vladaju.

Jednog dana Federsenov sin Freder upoznaje Mariju, siromašnu radnicu koja najavljuje kako će uskoro doći onaj ko

Osobno mi je najvažnije da dramaturgija bude razumljiva kako bi mogla komunicirati s publikom. Važno mi je da se plesači također osjećaju dobro u svojoj koži, da su sigurni i da im je ugodno

ji će pomiriti buržoaziju i radničku klasu. Zajubljuje se u nju i slijedi je u podzemlje grada, gdje ga šokira u kakvim uvjetima žive i rade ljudi... U verziji koju zagrebačka publika može vidjeti ulogu Joga pleše Tomislav Petranović, Freder je Kornel Palinko, Maria Natalia Kosovac, robot Hel je Iva Vitić Gameiro. Koreograf, dramaturg i redatelj predstave je slavni češki plesač i koreograf, Jiří Bubeníček, kojemu je ovo prvo predstavljanje u Hrvatskoj.

Bubeníček se školovao na Konzervatoriju u Pragu. Od 1993. do 2006. angažiran je u hamburškom Baletu gdje 1997. stječe status prvaka, a 2006. godine prelazi u Semper Oper Ballet Dresden, također u statusu prvaka. Nagradivan je mnogim strukovnim nagradama. Po završetku plesne karijere počinje se baviti koreografskim radom. Njegova djela se, između ostalog, izvode u New York City Balletu, Züricher Ballettu, Hamburg Ballettu, Dresden Semperoper Ballettu, Kineskom nacionalnom baletu te na mnogim drugim pozornicama.

■ Ovo vam je prvi put da predstavljate svoj rad u Hrvatskoj kao koreograf. Jeste li ikada nastupali ovdje kao plesač?

- Nikada. Najbliže što sam nastupao u regiji bilo je u Ljubljani. Radio sam "Dr. Živaga" u Ljubljani i to je bio Leo Jakovina, koji me upravo zbog tog komada pozvao da radim ovdje, u HNK.

■ Odabrali ste "Metropolis", baletnu priču nadahnutu antologijskim znanstvenofantastičnim romanom Thee von Harbou i mračnim svijetom istoimene slavne filmske distopije Fritz Langa iz 1927. Zašto?

- Mislim da je tema vrlo aktualna i da nas tisti puno istih problema koji su tematizirani u tom komadu. Čini se da se strukturo ništa nije promjenilo. Siromašni radnici za bogate, za mene je to također poput bajke. Danas zaista imamo te robe, npr. robot Sofija. Grad prikazan u filmu je grad iz 2026., koja nam se približava. Učinilo mi se nužnim time pozabaviti.

■ Kremlj ste kao plesač, kako ste pak razvili svoje kapacitete za bavljenje koreografijom? Jednom ste rekli da je potrebno puno gledanja kako bi se naučilo koreografirati. Koje su još vještine potrebne za bavljenje tim poslom?

- Imao sam zaista fantastičnu plesnu karijeru, nastupao sam zaista svagdje, od Pariza do Dresdена, New Yorka. Počeo sam se baviti koreografijom još dok sam plesao, a 2015. sam preostao plesati. Ovisno što institucije traže: ako traže klasič-

Čini se da se struktorno ništa nije promijenilo. Siromašni rade za bogate, za mene je to također poput bajke. Danas zaista imamo robe. Grad prikazan u filmu je grad iz 2026., koja nam se približava. Učinilo mi se nužnim time pozabaviti

nije djelo, priuštimo im to, a ako traže "modernije", onda im to priredim. Moj stil je fluidan, volim da tijela izgledaju lijepo. Uvijek pokusavam uspostavljati dva jezika, za "elitu" klasičku, za običnje gledateljstvo "svremeno". Radim s muzikom od Aphex Twina do Ravela. Osobno mi je najvažnije da dramaturgija bude razumljiva kako bi mogla komunicirati s publikom. Važno mi je da se plesači također osjećaju dobro u svojoj koži, da su sigurni da im je ugodno.

■ Kada ste rekli da postoji razlika ponude sadržaja za elitu i za obično gledateljstvo, to je vjerojatno jasno određeno već u samom pozivu, ovisno od koje institucije dolazi...

- Jasno, ali mislim i na sam komad. Uvijek su mi važna dva jezika. Važna su radice priče.

■ Baletna je publika određena kao "elitna". Očekuje se, ne nužno, ali ipak: klasičnija estetika, "konkretna" priča...

- Da. Istina. Uvijek priči glavnih lika Marije, koja pleše na divne klasične dijelove i to bi recimo bilo za "elitu", za nešto konzervativniju publiku. Onda pak, za mladu publiku, tu su snažniji ritmovi, svremenjeni. Ipak, važno nije reći da ovaj komad nisam radio misleći na određeni tip publike. Studio sam se biti iskren prema priči i zadovoljiti ono što da mene priča na sceni zahtjeva.

■ Radite s bratom Ottom cijeli život. Kako je raditi s članom obitelji? Kako proces izgledaju?

- Nekada smo se kao mladi znali puno više sukobljavati. Sada, kada smo nešto ostarjeli, više nemamo tu vrst problema. On je također bio plesač i zaista razumije što želim i trebam u radu. On se koncentriраo na scenografiju. Obogaćuju imamo puno ideja, ali nalazimo zajednički jezik.

■ Vaši roditelji su također umjetnici. Akrobati, ako se ne varam. Možete li podijeliti neke djeliće obiteljske povijesti? Što je teže, biti baletan ili akrobat?

- Odrasli smo oko cirkusa i u cirkusu.

Brat i ja odrasli smo oko cirkusa i u cirkusu. Moji roditelji su puno putovali. Proputovali smo cijelu Skandinaviju, vidjeli smo kako svijet na Zapadu izgleda. Poslije smo se vratile u Prag i počeli plesnu školu. Brat i ja smo često živili s bakom i djedom jer nas roditelji nisu mogli baš svagdje voditi

■ Kako vidi ste stanje na baletnoj sceni? Balet i dalje spada u najrigoroznije umjetničke prakse. Karijere rano počinju i rano se završavaju. Ljudi nakon te karijere nužno ne postaju koreografi. Kako vidi taj režim? Slično je tretmanu profesionalnih sportaša...

- Ja sam prestao u četrdeset i prvi. Ove go-

se tretira kao sport, barem bismo svi imali novca. Problem je to na koji moraš računati. Svi mi, kad se počinjemo baviti ovim poslom, znamo da će nam plesačka karijera kratko trajati. Moja je bila vrlo intenzivna, htio sam biti svagđi, raditi svašta, plesati, koreografirati, jer sam znao da će vrlo brzo završiti. Ako odrastate s tom spoznajom, morate se pripremiti za budućnost. Ako ne radite ništa i čekate do zadnjeg trenutka da se nešto dogodi, onda nećete imati posla. Posao je to koji zahtijeva puno osobne odgovornosti i svjesnosti. Postoje određene zemlje, poput Švedske, gdje možeš aplikirati na puno projekata, nastaviti svoj rad... Njemačka također puno pomaže u toj karijerenoj tranziciji, ali puno zemalja to ne radi.

■ Gdje danas radite? Gdje vam je baza?

- Posljednjih deset godina radio sam u Dresdenu u jednom starom kazalištu. Nisam razmislio o micanju iz Dresdena. Jako mi se svida taj grad, malo je i vrlo cool, blizu je Praga, Berlina, Hamburga.

■ Koje je danas ključno, glavno mjesto za "biti" u Europi, u svijetu kada govorimo o baletnoj sceni?

- Velike kuće su uvijek sjajno mjesto za balet. Njemačka je izvanredna zemlja za to. Svakimalo veći grad ima svoju baletnu grupu, država daje dosta novca za kulturu. Njemačka je idealna. U Francuskoj su to Pariz i Lyon, i onda ništa. U Italiji su to Rim i Milano. Njemačka zaista prednjači.

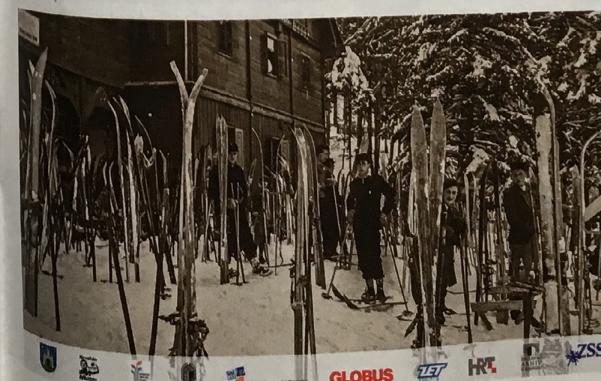
■ Što znači za vas biti slobodan umjetnik, odnosno je li vam to problem biti? Koliko produkcija morate napraviti da ste sebi osigurali "dobar" život?

- Imao sam sreće sa svojom karijerom koja je zaista bila brilljantna da o tome ne moram misliti. Ove godine krenuo sam s Pragom, s proslavom stogodišnjice države, radio sam vani, nasred Praga. Sada sam ovdje, onda idem u Rim gdje radim "Carmen", potom u Švedsku gdje radim Kafkin "Proces", a poslije je odmor. Ove go-

■ Što je za regularnu, ali i "svremenu" baletnu publiku važno stvoriti kao autor?

- Na primjer, u "Metropolisu" je važna scenografija, bogatstvo sadržajem. Taj film je trebao biti hit u Americi, zato su ga radili. Njemačka je tim filmom htjela penetrirati u Ameriku. Svi volimo gledati fil-

move, volimo gledati nešto s čime se može identificirati. Moj jezik je pokret. Balet mora ponuditi dobru priču i izvrstan pokret, gledatelji žele biti obuzeti. Rekao bih.

■ Kada ste prestali nastupati, kako ste nastavili s plesom, s tjelesnim aktivnostima? Što se promijenilo u vašemu pristupu?

- Kada sam se prestao profesionalno baviti plesom, nastavio sam raditi određene vježbe, sada svašta jedem, postao sam "veći". Kada se želim dovesti u red, važno je smanjiti unos kruha, jesti više salata, birati zdravije namirnice. Ako o hrani razmišljate kao o izvoru energije, nameće se da ćete birati dobru hranu, a

Prestao sam plesati u četrdeset i prvoj. Da se balet tretira kao sport, barem bismo svi imali novca. Problem je to na koji moraš računati. Svi mi, kad se počinjemo baviti ovim poslom, znamo da će nam plesačka karijera kratko trajati. Ako ne radite ništa i čekate do zadnjeg trenutka da se nešto dogodi, onda nećete imati posla

ako se želite natrpati, jest ćete bilo što. Ja kao Čeh volim jesti meso i kruh, i piti pivo, i onda još, po mogućnosti, zaspasti. Šalu na stranu. Zadržati formu zahtijevan je proces koji uključuje balans. Povremeno idem u teretan, malo radim jogu, plešem. Kada koreografiram i sam se puno krećem.

I Z L O Ž B A
4. listopada - 20. studenoga 2018.
u Muzeju grada Zagreba, Opatička 20

100 GODINA
SKI KLUBA
ZAGREB